

med Hensyn til Ibotanstalten for Børn svarede han, at det var under stærk Overveielse; men vi have ikke set Frugterne deraf. Ibotanstalten er iøvrigt en Ting, som har været under Overveielse i mange Aar, og jeg vil haate, at den ærede Minister for Kirke- og Undervisningsvæsenet, der jo paa adskillige Maader synes at have viist, at han har megen Energi, vil tage denne Sag i sin energiske Haand. Hvad endelig Almueskolen angaar, have vi ganske vist faaet et lille Lovforslag, der forlanger 10,000 Kr. til Fortættelses-skoler; men det forekommer mig lidt underligt, at man begynder at tænke paa at gaa videre, end der egentlig skal gaa, inden man endnu paa nogen Maade har naaet det Regelmæssige. Den ærede Minister skulde, hvis jeg maatte raade ham, lade disse Inspektører, eller hvad det nu er for Mænd, han tænker paa at sende ud til Højskolerne, gjøre en lille Reise ud til Højskolerne for at se, hvorledes det staar til der, og han vilde da blive opmærksom paa, at der er Lærere der, som ikke alene have 2 men 4 Skoler, i hvilke de undertiden holde Skole i en Maaned om Aaret, hvormed Børnene saa maa være tilfredse, og han vilde fremdeles finde Lærere der, som havde 2 Skoler og vare lønede med 200 Kr. om Aaret, kostende sig selv. Det forekommer mig virkelig, at den ærede Minister nok kunde have forlangt Noget til Skolerne ude i Heden, og jeg tilstaar, at jeg virkelig var enfoldig nok til at antage, da jeg hørte, at den ærede Minister forlangte et Tilskud til Almueskolerne, at dette skulde bruges til Gunst for disse Højskoler. Den ærede Minister har villet hjælpe Skolelærerne fremad, han har jo sendt et Cirkulære rundt med Spørgsmaal, om det ikke var paa Tide, at Skolelærerne fik deres regelmæssige Løn, saaledes som Forordningen af 1814 hjemler, og han kan ikke være ubejendigt med, at der er Skoleraad, som svarede, at det maatte kunde gaa an i de rige Kommuner, men i Hedeegnene og i det Hele for de fattige Kommuner vilde det være stor Uret at paalægge dem dette. Saaledes sagde f. Ex. Skoleraadet for Veile Amt, at det vilde være rigtigt, men saa burde der gives et Tillæg paa Finantsloven i denne Retning. Jeg troede altsaa, at det var det, den ærede Minister vilde med sit Lovforslag, men til min Forbauselse ser jeg, at det ikke er det, at vi skulle have de regelmæssige Forhold indførte, men at vi, om jeg saa maa sige, skulle gaa udenfor, nemlig oprette Fortættelses-skoler og det formentlig i Egne, som slet ingen Trang have dertil. Medens jeg er ved Almueskolevæsenet, kan jeg maatte omtale Højskolerne med det Samme. Det kan ikke negtes, at det er med en vis Overraskelse, at man har læst om de nye Inspektører, der skulle udsendes for at undersøge, jeg veed ikke hvad. Vi pleie ellers at være enige om, at den bedste Undersøgelse bestaar i at se, hvorledes de vedkommende Skoler besøges af Eleverne, forudsat da, at de ere

stillede fuldstændig frit. Men skal der gaas frem paa den Maade, som man i de sidste Aar er gaaet, nemlig at visse Højskoler, uagtet de ere talrigt besøgte, intet Tilskud faae, og vil man endvidere fortsætte paa denne Vej med Hensyn til Undersøgelser og maatte endog indføre en skarp Examenkontrol, er jeg uregelmæssig mest tilbøielig til rent at stryge de 28,000 Kr. til Højskolerne. Det er maatte den eneste Udvei, der bliver tilbage; men jeg vil tilføje, at saa skulle de fattige Elever til Gjengæld have dem. Derved mener jeg nemlig, at Befolkningen paa en Maade bliver Dommer over Højskolerne. Det er forbausende, saa ubilligt man kan stille sig overfor Højskolerne. — Ogsaa Skoleraadene have faaet en stem Næm af Huden, og det forekommer mig, at hverken den ærede Minister eller hans Forgængere have holdt dem til Mening af Bevillingen. Jeg skal ikke tale om, at Skoleraadene ikke ville give Noget af denne Bevilling til Piger, uagtet det hedder i Ministeriets Cirkulære, at de ikke ere udelukkede, men tværtimod skulle tages med. Trods det, at der er indkommet mange Ansøgninger fra Piger, har man i Ringkjøbing Amt dog ikke villet give Noget til dem, men have erklæret, at Karlene først skulde have. Jeg haaber, at det ærede Medlem for Horsens (Wajer), som jo har sin Opmærksomhed saa stærkt henvendt paa dette Punkt, vil paatale dette Forhold, som ogsaa jeg mener er en stor Uret. Endelig har det altid været Betingelsen, at der ikke maatte forlanges, at Vedkommende skulde opgive, hvilken Højskole han vilde søge, men i den Anledning skal jeg her tillade mig at oplæse en Skrivelse, dateret Ringkjøbing Amt 25de August 1875, hvori det hedder: At der til Dphold paa en Folkehøjskole i det kommende Vinterhalvaar paa Deros derom indgivne Ansøgning er tilstaaet Dem 100 Kr., meddeles herved. Naar De har taget Dphold paa Højskolen, vil Underretning derom være hertil at indsende. Det tilføjes, at De vil have at frekventere den paagjældende Skole i hele den fortsatte Undervisningstid, $\frac{1}{2}$ Aar, samt at Understøttelse er betinget af, at De vælger Staby Højskole. Bardenfleth til Laurids Lauridsen, Risumby, N. Risum. (Berg: Denne Betingelse er tagen tilbage igen!). Jeg skal komme til det. Det er ikke den Æneste, der har faaet Understøttelse paa denne Betingelse, der er Andre, der have faaet Tilhold om at søge Hammerum Højskole. Smidlertid forekom det den paagjældende Elev temmelig paafaldende, og efter at have raadført sig med Andre, henvendte han sig paany til Vedkommende og forespurgte, om han ikke kunde faae Lov til at opholde sig paa Galtrup Højskole, og dertil svarede Amtmanden, at Staby ikke var en absolut Betingelse. Man kunde nu maatte sige, at saa var dette jo ikke Noget at gjøre Ophevelser over; men jeg maa bemærke, at det atter og atter skal fremhæves, at Eleverne ikke skulle være forpligtede til at opgive, paa hvilken Højs-